

Alicja Potocka*
Biblioteka Główna
Politechniki Warszawskiej

ZMIANA POLITYKI GROMADZENIA BIBLIOTEKI WYŻSZEJ UCZELNI TECHNICZNEJ W KONTEKŚCIE NOWYCH POTRZEB UŻYTKOWNIKÓWNA PRZYKŁADZIE BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

[CHANGES IN ACQUISITION POLICY OF TECHNICAL UNIVERSITY LIBRARIES
CAUSED BY THEIR USERS' NEW NEEDS: THE EXAMPLE OF THE MAIN LIBRARY OF
THE WARSAW UNIVERSITY OF TECHNOLOGY]

Abstrakt: Zadaniem biblioteki wyższej uczelni technicznej jest zapewnienie niezbędnej literatury do pracy naukowej i obsługi procesu dydaktycznego macierzystej uczelni. Mając na uwadze te zadania, rozległość rynku wydawniczego oraz nowe oczekiwania użytkowników w stosunku do bibliotek, omówiono zmiany zachodzące w metodyce gromadzenia wydawnictw na potrzeby dydaktyki (e-książki) i zmiany w gromadzeniu literatury na potrzeby badań naukowych (e-bazy). Przedstawiono kryteria zakupu tych wydawnictw (dobór, szacowanie kosztów, negocjowanie umów) oraz modele zakupu (licencja a własność). Poddano analizie nowe serwisy w kontekście potrzeb użytkowników specjalnie w zakresie prawa autorskiego

BIBLIOTEKA AKADEMICKA – GROMADZENIE – ICT (INFORMACJA I KOMUNIKACJA ELEKTRONICZNA) – UŻYTKOWNICY – WARSZAWA

Abstract: The main task of technical university libraries is to provide literature necessary to research, scholarly activities and to support education offered by their universities. Having in minds this task as well as the extension of publishing market and users' new expectations of libraries, the author describes changes in methods of acquisition of literature supporting education (e-books) and research (databases). Furthermore, the principles of purchasing such resources (selection, cost estimation, negotiations) and basic purchasing models (licensed access or ownership) are discussed. The author also analyses new services in the context of users' needs, particularly in relation to copyright issues.

ACADEMIC LIBRARY – ACQUISITION – ICT (INFORMATION COMMUNICATION TECHNOLOGY) – USERS – WARSAW

*

* *

* Mgr ALICJA POTOCKA, kierownik Oddziału Gromadzenia Książek i Zbiorów Specjalnych, Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej; mgr bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Publikacje: (2007) referat na Wrocławskich Spotkaniach Bibliotekarzy Polonijnych, Wrocław 4–6 lipca 2007 r. „E- książki w bibliotece akademickiej – dostęp i propagowanie w Bibliotece Głównej Politechniki Warszawskiej”. Adres elektr.: potocka@bg.pw.edu.pl

Wprowadzenie

Tworzenie optymalnej kolekcji zbiorów biblioteki wyższej uczelni technicznej to proces wielowymiarowy. Ogromna ilość wydawnictw drukowanych i elektronicznych będących konsekwencją rozwoju nauki oraz nowe technologie dostępu (internet) sprawia, że wybór staje się, dla wszystkich, coraz trudniejszy. Biblioteka wyższej uczelni technicznej, z racji powierzonych jej zadań, musi wziąć na siebie rozeznanie rynku wydawniczego, dokonać jego wstępnej analizy i selekcji, oszacować jakość i koszty nowego produktu, a następnie określić potrzeby użytkowników i możliwości biblioteki (finanse, sprzęt).

W niniejszym opracowaniu rozważania dotyczące zmian w polityce gromadzenia ograniczono do wydawnictw zwartych w wersji papierowej i elektronicznej, gdyż wydaje się, że zmiany te w odniesieniu do wydawnictw ciągłych mają już od kilku lat ugruntowany charakter.

Potrzeby użytkowników jako element kształtujący politykę gromadzenia zbiorów

Elementami, które wpływają na obecną na politykę gromadzenia zbiorów są:

- studia dwustopniowe,
- rozbudowane studia międzywydziałowe,
- studia anglojęzyczne,
- obsługa nauki,
- studia na odległość.

Studia dwustopniowe stawiają przed bibliotekami kwestię zwiększonego zapotrzebowania na literaturę specjalistyczną i wiedzę z zakresu metodyki pisania prac dyplomowych. Dotyczy to zarówno liczby kupowanych egzemplarzy wydawnictw specjalistycznych (już nie tylko skrypty i podręczniki są kupowane w więcej niż jednym egzemplarzu), ale także wymuszają ten fakt potrzeby merytorycznej analizy przydatności poszczególnych publikacji na potrzeby kształcenia na różnym poziomie.

Rozbudowane studia międzywydziałowe to konieczność bieżących konsultacji w zakresie potrzebnej literatury do obsługi procesu dydaktycznego – na kilku wydziałach równocześnie. Studia międzywydziałowe często tworzą nowe obszary badawcze, które dotychczas nie były reprezentatywne dla uczelni. Zjawisko to łatwo zaobserwować na Politechnice Warszawskiej, gdzie coraz większe zainteresowanie studiami w zakresie biotechnologii czy biochemii – kierunkami nauczania oferowanymi przez różne wydziały, owocuje zapotrzebowaniem na literaturę z pogranicza nauk medycznych.

Studia angielskojęzyczne to kwestia wyboru podręczników, które spełniają wymagania stawiane na polskich uczelniach, odpowiadają zakresem tematycznym przedmiotom wykładanym na konkretnej uczelni. Wybór musi być dokonany w ścisłej współpracy z pracownikami naukowymi, którzy prowadzą te zajęcia. Wybór nie jest prosty, gdyż zwykle dokonywany jest spośród kilkudziesięciu publikacji o podobnym tytule i zakresie tematycznym (dotyczy to przede wszystkim podręczników z zakresu fizyki, chemii, matematyki, podstawowych podręczników z zakresu informatyki). Dobrym rozwiązaniem są tu wystawy książek zagranicznych, o których będzie mowa w dalszej części pracy.

Obsługa nauki – kształtowanie księgozbioru na potrzeby pracowników naukowych możliwe jest tylko przy ich udziale.

Merytoryczny dobór wydawnictw, ukierunkowany na prowadzone badania jest cenny dla biblioteki bo można założyć, że w przyszłości również prace pod kierunkiem tych pracowników (prace dyplomowe, doklady) będą po części na nim bazowały. Zatem współpraca tą grupą użytkowników ma kluczowe znaczenie dla określenia polityki gromadzenia zbiorów. Konsultacje dotyczące zakresu księgozbioru naukowego odbywają się na bieżąco i przy okazji wspomnianych wystaw książek zagranicznych.

Studia na odległość

Ta forma kształcenia wymaga często odrębnych form obsługi ze strony uczelni i biblioteki.

Przygotowane wykłady stanowią rodzaj podręczników – skryptów, które ściśle uzupełniają prowadzone zajęcia dydaktyczne, a także zawierają wskazówki dotyczące samodzielnego kształcenia się. Są to nowoczesne materiały dydaktyczne, które mogą być wykorzystywane również przez studentów innych wydziałów i kierunków. Stanowią przykład nowych form wspomagania procesu dydaktycznego oferowanego przez uczelnie. Materiały dydaktyczne w tej postaci oferują uczelnie na całym świecie, coraz częściej zasilają zbiory bibliotek i są przez nie rozpowszechniane w otwartym internecie bądź dla autoryzowanych użytkowników. Ośrodek Kształcenia na Odległość OKNO przekazał Bibliotece Głównej Politechniki Warszawskiej (BG PW) materiały dydaktyczne na CD ROM. Będą one wyszukiwane i udostępniane online z terenu Politechniki Warszawskiej oraz komputerów domowych dla użytkowników zarejestrowanych w Bibliotece. Opis bibliograficzny tych materiałów został wykonany tak jak dla dokumentu elektronicznego. Na stronie domowej BG PW utworzono zakładkę „Studia” wskazując obce materiały dydaktyczne i własne z OKNA dostępne przez katalog online na CD ROM i bezpośrednio w internecie

Formy aktywności biblioteki

Odrębny problem stanowi sposób poinformowania czytelników o nabytkach i właściwa prezentacja nowości. BG PW oferuje informacje ukierunkowaną bezpośrednio na konkretnych użytkowników oraz ze względu na formę książki czy też jej przydatność dla określonych grup użytkowników. Opracowane zostały zakładki „Dla Nauki”, „Studia”. Innym sposobem dotarcia do tych informacji jest skorzystanie z wyodrębnionej zakładki „E-książki”, z listy książek elektronicznych PW oraz listy lektur czy nowości tworzonej w katalogu.

Źródła informacji o potrzebach użytkowników można podzielić na:

- bezpośrednio,
- pośrednio.

Do bezpośrednich źródeł informacji o potrzebach użytkowników Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej należą:

- zakładka „Zaproponuj do Zbiorów”,
- wystawy książek zagranicznych,
- listy lektur,
- zakładka „Zapytaj Bibliotekarza”.

„Zaproponuj do Zbiorów” to – formularz dostępny ze strony domowej Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej <http://www.bg.pw.edu.pl/>. Każdy czytelnik może wypełnić go i przesłać pocztą elektroniczną do Oddziału Gromadzenia i Książek i Zbiorów Specjalnych.

W formularzu należy podać dane:

- identyfikujące wydawnictwo (autora, tytuł, miejsce i rok wydania, nazwę wydawnictwa, ISBN),
- cel zakupu (lektura, doktorat, wystawa inne),
- informacje identyfikujące osobę zamawiającą (nazwisko i imię osoby zamawiającej, nr karty, e-mail).

Niewypełnienie pola nie powoduje anulowania dezyderatu. Wystarczy, że na podstawie otrzymanych danych można zidentyfikować zamawiane wydawnictwo i osobę zamawiającą. Chcąc uniknąć nieuzasadnionych zakupów prosimy również o wskazanie pracownika naukowego (promotor, kierownik jednostki itp.), który potwierdzi zasadność dezyderatu. To uwiarygodnienie dezyderatu dotyczy przede wszystkim studentów i doktorantów. Ze szczególną uwagą analizowane są dezyderaty pracowników naukowo-dydaktycznych. Niekiedy konieczny jest kontakt z pracownikiem by doprecyzować wniosek: stawia się pytanie dla jakiego kręgu odbiorców książka jest potrzebna (praca naukowa czy dydaktyka), w przypadku dydaktyki (studia anglojęzyczne) sugeruje się elektroniczną wersję wydawnictwa. Zasadą jest, że żaden dezyderat nie pozostaje bez odpowiedzi.

Wystawy Książek Zagranicznych

Wystawy książek zagranicznych są organizowane od 1997 r. Do 2005 r. odbywały się, raz w roku, w Bibliotece Głównej Politechniki Warszawskiej. Otwarcie miało miejsce przy okazji obrad Senatu. Od 2006 r. wystawy odbywają się na wydziałach i ich otwarcie staramy się połączyć z Radą Wydziału. Ekspozując książki na wydziałach możemy dostarczyć ich więcej bo ograniczamy się do zawężonego zakresu zagadnień. Książki dostarczane na wystawy, są mniej więcej w 80%, wskazywane przez pracowników naukowych. Możliwość obejrzenia książki z autopsji i skonfrontowania jej zawartości z tym co pisze wydawca było i jest argumentem, który sprawia że wystawy cieszą się one dużym zainteresowaniem. Jak już wspomniałam, do 2005r, wystawy były organizowana raz w roku w Bibliotece Głównej. Przychodziły na nie zatem najczęściej osoby z wydziałów mających swoją siedzibę w na terenie Gmachu Głównego Politechniki. Wskazane przez ich wydawnictwa, zgodnie z ówczesnymi zasadami, na bieżąco zasilają księgozbiór Biblioteki Głównej. Ci użytkownicy obecnie żądają przede wszystkim nowości i chętnie podejmują dyskusje o e-książkach i wydawnictwach akademickich. Zakupy dla tych wydziałów to zakup na poziomie 50% wskazanych wydawnictw, ale bywa i mniej. Są jednak wydziały, które z racji swej lokalizacji lub mniejszego zainteresowania tą ofertą w latach wcześniejszych, w mniejszym stopniu brały udział w wystawach. Tutaj zakup kształtuje się na poziomie 80% wskazań. Obecnie książki zakupione na tak zorganizowanych wystawach są gromadzone w bibliotekach zlokalizowanych najbliżej miejsca pracy użytkownika, który je zamówił, w Filiach Biblioteki Głównej bądź bibliotekach wydziałowych.

Przy okazji wystaw można przekazać użytkownikom informację o pełnej ofercie biblioteki: możliwość bieżącego zamawiania książek, o e-książkach, o nowoczesnych wydawnictwach akademickich – rozdaje się zainteresowanym materiały informacyjne o bibliotece (ulotki). Ta forma promocji jest szczególnie ważna przy ofercie nowych technologii np. podręczników wzbogaconych obudową internetową.

Listy Lektur to spisy zalecanych przez wykładowców wydawnictw.

Zwraca się o nie do dziekanów na początku każdego roku akademickiego. Informacje te zbierane są również na bieżąco. Sporządzenie listy wydawnictw zalecanych przez pracowników zajmujących dydaktyką sprawia, że wiadomo których wydawnictw mamy kupić więcej i które muszą być zawsze dostępne w czytelnich. Informacja o tym, że książka jest zalecana jako podręcznik znajduje się już na poziomie opisu bibliograficznego egzemplarza i zawiera informacje o tym dla którego wydziału jest przeznaczona i na który rok akademicki. Informacje te mogą być uszczegółowione przez podpola: nazwa instytutu, nazwa zakładu i ostatnio pojawiającą się nazwę przedmiotu. Uwzględnienie takiej informacji w opisie sprawia, że w katalogu centralnym można wyszukać lite-

raturę zalecaną dla wydziału, a w przyszłości będzie dostępna informacja o lekturach dla poszczególnych wykładowanych przedmiotów.

„Zapytaj Bibliotekarza” – inną propozycją Biblioteki jest zakładka: „Zapytaj Bibliotekarza” Tą drogą użytkownicy mogą szybko uzyskać potrzebną informację. Pytania dotyczą głównie zasad korzystania z księgozbioru i warunków jego wypożyczenia. Studenci też coraz częściej pytają też możliwość zamówienia książek. Taką opcję podpowiada zakładka „Studia”.

Pośrednie źródła informacji o potrzebach użytkowników to przede wszystkim wyniki statystyczne.

1. Tab. Wypożyczenia zbiorów z bibliotek krajowych i zagranicznych przez w latach 2003–2006*

2003	2004	2005	2006
1336	1217	1015	851

Źródło: Sprawozdanie Biblioteki Głównej i bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego Politechniki Warszawskiej za rok 2006, dok. elektr. (2007) http://www.bg.pw.edu.pl/sprawozdania/Sprawozdanie_za_rok_2006.pdf [odczyt: 27.03.2008]

Malejące statystyki wypożyczeń międzybibliotecznych dla Politechniki Warszawskiej świadczą o coraz lepszym doborze piśmiennictwa w Bibliotece Głównej. Wynika to z otwarcia na potrzeby użytkowników, tego że mogą oni w dowolnym momencie zgłosić zapotrzebowanie na wydawnictwo i wiedzą, że go otrzymają.

Duże znaczenie w zaspokajaniu potrzeb środowiska uczelni ma dostęp do wydawnictw elektronicznych i możliwość korzystania z nich poza biblioteką – z komputerów domowych.

2. Tab. Statystyka wykorzystania e-baz w 2006–2007 r.*

Nazwa bazy	Czas korzystania e-baz książkowych	
	2006	2007
CRC Press: ENGnetBASE	349:44:05	605:57:57
Knovel	316:50:01	608:28:11
MYiLibrary	26:03:31	144:25:32

Źródło: Dane statystyczne uzyskane z HAN-a. System zakupiony w maju 2006r – pierwsze cztery miesiące to okres testowania

Zdecydowanie maleje liczba czytelników w naszych czytelniach.

3. Tab. Udostępnianie zbiorów w latach 2002–2006 (w czytelniach i na zewnątrz)*

Udostępnianie zbiorów ogółem	2002	2003	2004	2005	2006
Biblioteka Główna z filiami i DS-ami	728 392	713 163	693 188	694 415	667 124

Źródło: Sprawozdanie Biblioteki Głównej i bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego Politechniki Warszawskiej za rok 2006, dok. elektr (2007) http://www.bg.pw.edu.pl/sprawozdania/Sprawozdanie_za_rok_2006.pdf [odczyt: 27.03.2008]

Powodem tego stanu rzeczy jest m.in. to, że:

- nasi użytkownicy mają możliwość korzystania w domu z zasobów elektronicznych biblioteki,
- w czytelniach jest mała ilość komputerów z dostępem do internetu.

Inne czynniki wpływające na gromadzenia zbiorów

Czynnikami, które również mają wpływ na sposób gromadzenia księgozbioru są:

- centralne opracowanie wydawnictw (ALEPH, NUKAT), które usprawnia zarządzanie zakupami,
- obecność e – książek jako nowego elementu w ofercie Biblioteki,

- moduł gromadzenia, wspólny dla wszystkich bibliotek pracujących w systemie, umożliwiający analizę kosztów i negocjowanie korzystniejszych cen,
- katalog centralny, który sprawia, że informacja o książce i jej lokalizacji jest ogólnie dostępna – umożliwia to decentralizację przechowywania zbiorów stosownie do potrzeb użytkowników,
- rozwój współpracy w ramach uczelnianej sieci bibliotecznej zakresie pozyskiwanych zbiorów.

Nowe formy zbiorów

E-książki

Książki w wersji elektronicznej (model własnościowy) weszły do kanonu gromadzonych zbiorów w 2007 r. Od tego roku wykładowcy mogą wskazywać na tę wersję publikacji jako zalecaną dla studentów. Dotyczy to szczególnie studiów anglojęzycznych. i wydawnictw o charakterze encyklopedycznym i informacyjnym (np. tablice na potrzeby chemików, matematyków, fizyków). Na własność kupuje się e-książki, które są dziełami o znaczeniu podstawowym, klasyką, w danej dziedzinie, są przeznaczone dla dużej grupy odbiorców bądź są podręcznikami dla przedmiotów wykładanych w języku angielskim. Wcześniej dostępne były pakiety e-książek kupowanych na zasadach licencji i udostępniane w ramach E-baz. Obecnie książki elektroniczne kupowane w pakietach, w naszych założeniach, przeznaczone do obsługi badań naukowych, studiów indywidualnych. Stanowią też dodatkową ofertę dla użytkowników.

W Bibliotece Głównej Politechniki Warszawskiej prace związane z pozyskiwaniem e-książek wykonywane są w zespole: Oddział Gromadzenia Książek i Zbiorów Specjalnych, Oddział Opracowania Książek i Zbiorów Specjalnych, Ośrodek Informacji Naukowej, Ośrodek Informatyzacji

Biblioteka Cyfrowa

Podstawowym celem, dla którego powstała w 2005 r. jest umieszczanie w niej skryptów i podręczników akademickich. Obecnie dostępnych jest 28 takich wydawnictw. Pod tym względem inne uczelnie mają dużo lepsze wyniki. Na zasoby Biblioteki Cyfrowej składają się publikacje z zakresu historii nauki i techniki, historii Politechniki Warszawskiej, skrypty i podręczniki, varsaviana. Dobór wydawnictw nie tylko podyktowany jest względami merytorycznymi, gdyż te ograniczone są brakiem zgody autorów na rozpowszechnienie ich prac w wersji elektronicznej. Dlatego też znaczną część kolekcji stanowią książki z Narodowego Zasobu Bibliotecznego (NZB).

Zadaniem współczesnej biblioteki szkoły wyższej jest wskazanie czytelnikom przydatnych materiałów dydaktycznych dostępnych w Internecie, a nie tylko zakupionych lub opracowanych na własnej uczelni. Te zadania najczęściej realizuje Ośrodek Informacji Naukowej, a nie Oddział Gromadzenia Książek i Zbiorów Specjalnych – co również stanowi istotną zmianę w stosunku do dotychczasowej polityki tworzenia kolekcji

Do tradycyjnych źródeł pozyskiwania zbiorów: kupno, dary, wymiana doszły:

- granty (dla Biblioteki szczególna forma daru),
- umowy barterowe (wydawnictwa pozyskane w zamian za udostępnioną powierzchnię wystawienniczą bądź na potrzeby spotkań, konferencji itp.),
- zakup licencji na dostęp do e-książek,
- zakup książek elektronicznych na własność.

Książka zakupiona z grantu musi być przekazana do biblioteki. Jest to warunek rozliczenia dotacji. Udokumentowaniem rozliczenia jest sygnatura biblioteki. W Bibliotece Głównej niewiele książek ma takie źródło nabycia (w 2007 r. – jedna książka, w 2008 r. – dotychczas dwie) mimo, że kupujący mogą korzystać z nich na specjalnych zasadach tzn. są im wypożyczane do czasu zakończenia grantu. Książki kupowane w ramach grantu są częściej przekazywane do bibliotek wydziałowych, gdzie regulamin udostępniania jest łagodniejszy.

Umowa barterowa to metoda pozyskiwania wydawnictw w zamian za udostępnienie powierzchni wystawienniczej (np. regałów w czytelni). Na takiej zasadzie Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej uzyskała w 2006 r. 28 vol. za ok. 380,00 zł. Licencje to warunki na jakich sprzedający dostarcza produkt a kupujący akceptując je, nabywa prawa do korzystania z niego. W przypadku wydawnictw zwartych z licencjami ma się do czynienia przy zakupie książek elektronicznych w ramach baz (np. bazy CRC, Knovel, Referex Engineering). Przy zakupie e-książek na własność pierwsza umowa licencyjna została zawarta w 2006 r. Nowe formy zakupów to konsekwencja udostępniania wydawnictw drogą elektroniczną. Decyzja o zakupie i ich obsługa wymaga współpracy wielu działów biblioteki. Kryterium merytoryczne musi być rozważane równoległe z uwarunkowaniami technicznymi – platforma musi być dostosowana do możliwości uczelnianej sieci informatycznej (ocena warunków licencji). Tak było ostatnio z [ibuk.pl](http://www.ibuk.pl) czytelnia online, <http://www.ibuk.pl>, gdy nieodpowiednie warunki techniczne oferowanej platformy zadecydowały o rezygnacji z zakupu potrzebnej merytorycznie bazy. Dzisiaj stawia się też pytania o dodatkowe oprzyrządowanie platformy np. możliwość tworzenia bibliografii, tworzenie podręcznego księgozbioru (e-półka) bo dogodne przeglądanie stron i możliwość ich drukowania jest już poza dyskusją – tak po prostu być musi.

Podsumowanie

Przemiany, które zachodzą w polityce gromadzenia zbiorów mają swoje źródło w potrzebach użytkowników, a te w zachodzących zmianach technologicznych. Chcąc sprostać tym wyzwaniom konieczne jest ustawnie śledzenie tego co dzieje się na rynku wydawniczym i współpraca z użytkownikami (zakładki, wystawy, listy lektur). Tylko w ten sposób ukształtowany księgozbiór będzie stanowił zaakceptowany warsztat pracy naukowej i dydaktycznej. Zanika podział prac na gromadzenie i opracowanie, udostępnianie i informację naukową. Kupno wydawnictwa przestaje być problemem. Wydawcy i dostawcy są dobrze zorganizowani (internet) i zaciebiegają o odbiorców. Ważna jest decyzja o postaci, w jakiej kupimy dokument (wersja papierowa czy elektroniczna, licencja czy na własność), na jakich warunkach (negocjowanie umów) i na jakiej platformie – a to już kwestia współpracy coraz większej ilości specjalistów. Zarysowuje się możliwość podziału pracy z uwagi na dziedziny, chronologię i obsługę techniczną (obsługa sieci komputerowej) natomiast opracowanie zbiorów nabiera charakteru ujednoczonego (przy uwzględnieniu specyfiki dokumentu). Rozliczenia finansowe i możliwość bieżącej kontroli finansów w ramach zintegrowanego systemu bibliotecznego to również argument za dziedzinowo ukierunkowaną pracą gromadzenia. Pracując w zintegrowanym systemie bibliotecznym nie można sprawnie dokonywać zakupów nie katalogując nabytków na bieżąco, nie robiąc opisów ukrytych – brak takich umiejętności na etapie gromadzenia to błędy przy wstępnym opracowaniu zbiorów (również kopiowanie opisów z NUKAT-u), źle rozmieszczone zasoby (lokalizacja) i pewne dublowanie zakupów. Taka organizacja pracy nie stanowi już problemu dla coraz lepiej wykształconej kadry biblioteki. Dla uczynienia biblioteki prawdziwym warszatem pracy dla pracowników naukowych i atrakcyjnym miejscem do nauki dla studentów, musi się

współpracować nie tylko z użytkownikami, ale między sobą – między poszczególnymi działami biblioteki. Wiedza o źródłach i zakresie materiałów będących przedmiotem zainteresowania innych działów biblioteki jest niezbędna by traktować je całościowo w kształtowaniu zasobów biblioteki. Pracownik oddziału gromadzenie musi mieć rozeznanie w źródłach, którymi dysponuje Ośrodek Informacji Naukowej, bo coraz częściej wydawnictwa wydawane dotąd w wersji papierowej są dostępne w wersji elektronicznej. Musi też orientować się w zbiorach Biblioteki Cyfrowej i możliwościach, które ona stwarza by podpowiadać rozwiązanie wykładowcom uskarżającym się na brak odpowiednich książek dla prowadzonych przez nich zajęć (można rozważać umieszczenie w niej e-książek zakupionych na własność, gdyby okazało się że wydawca żąda zbyt dużej opłaty za dostęp). Znajomość zakresu zbiorów NZB czy zasad nadawania wydawnictwom statusu egzemplarza archiwalnego, to możliwość zdobycia cennych wydawnictw oferowanych przez prywatnych darczyńców (a ci zgłaszają się do oddziału gromadzenia) czy wychwycenia tego typu wydawnictw przy okazji selekcji w uczelnianej sieci bibliotek. Tak więc gromadzenie zbiorów dzisiaj to system przenikającej się wiedzy o potrzebach, możliwościach i szukaniu optymalnych rozwiązań dla naszej społeczności akademickiej.

Wykorzystane źródła i opracowania

- Bennett, L.; M. Landoni, dok. elektr. (2005). E-books in academic libraries. http://eprints.cdlib.org/2744/01/bennett_ebooks.pdf [odczyt: 14.03.2008].
- Derfert-Wolf, L. (2005). Rezultaty i plany prac Zespołu ds. Standardów dla Bibliotek Naukowych. Analiza danych z ankiet 2002–2003. [In:] Bieniasz, E. and K. Serwatko, and B. Jaskowska, Eds. *Proceedings Tradycja i nowoczesność bibliotek akademickich*, pp. 43–58, Rzeszów-Czarna.
- Jazdon, A. (2007). Nowe funkcje i zadania bibliotek uczelnianych i ich konsekwencje organizacyjno-kadrowe. [W:] Mierzejewski D.; B. Ochodek, red. *Rola bibliotek w polskim systemie edukacyjnym*. Piła: Państw. Wyższa Szkoła Zawodowa, s. 15–29.
- Komperda, A. (2006). Rola bibliotek akademickich w zakresie tworzenia i rozpowszechniania informacji o dorobku naukowym uczelni. [In:] *Proceedings Biblioteki XXI wieku. Czy przetrwamy? II Konferencja Biblioteki Politechniki Łódzkiej*, pp. 355–367, Łódź (Poland).
- Statut Politechniki Warszawskiej uchwalony na posiedzeniu Senatu Politechniki Warszawskiej w dniu 28 czerwca 2006 r., dok. elektr. (2006). <http://www.pw.edu.pl/Uczelnia/Przepisy-i-zarzadzenia/Przepisy-ogolne/Statut-Politechniki-Warszawskiej2> [odczyt: 28.03.2008].
- Stępnia, J. (2006). Koegzystencja bibliotek cyfrowych i tradycyjnych w akademickich systemach biblioteczno-informacyjnych w perspektywie najbliższych 10 lat. [In:] *Proceedings Biblioteki XXI wieku. Czy przetrwamy? II Konferencja Biblioteki Politechniki Łódzkiej*, pp. 83–95, Łódź (Poland).
- Szkutnik, Z. (2007). Wykorzystanie bibliotecznego e-informatorium w dydaktyce szkoły wyższej. [W:] Mierzejewski, D.; B. Ochodek, red. *Rola bibliotek w polskim systemie edukacyjnym*. Piła: Państw. Wyższa Szkoła Zawodowa, s. 31–37.